

Co-funded by
the European Union

Projektni rezultat št. 5: Strateški dokument

Projektni rezultat 5: Strateški dokument

Povzetek

Z globalnim segrevanjem, podnebnimi spremembami, okoljskim in ekološkim uničevanjem v ospredju politične agende je gibanje za krožno gospodarstvo in nič odpadkov pridobilo precejšnje prepoznavnost. Evropski zeleni dogovor določa ambiciozne cilje za naslednje generacije in bo nedvomno podprt s številnimi ukrepi, občutljivimi na podnebne spremembe, ki bodo znatno spremenili sedanje gospodarske, socialne in okoljske modele.

Ponudniki IVET in CVET bodo imeli pomembno vlogo pri podpiranju novih zelenih ciljev vseh držav članic EU. Mentorji poklicnega izobraževanja in usposabljanja bodo ključno osebje na terenu, zadolžene za izvajanje bistvenih programov usposabljanja za podporo bolj trajnostnemu gospodarskemu modelu. So eden od ključnih multiplikatorjev, ko pride do pomembnih sprememb v politiki, saj so glavne stalnice pri usposabljanju v poslovnem sektorju.

Projekt ECO-CENT se tako osredotoča na razvoj inovacijskega ekosistema za poklicno izobraževanje in usposabljanje, ki zagotavlja ključne strukture in okvire, ki podpirajo doseganje zahtevanega učinka politike in storitev na lokalni, nacionalni in nadnacionalni ravni. Za uspeh projekta je ključnega pomena, da obstaja jasen „raison d’etre“ za upravljanje in vzdrževanje forumov z več deležniki, ki jih vsak partner ustanovi na svojem lokalnem območju. Namen teh forumov je spodbujati sodelovanje in interakcijo med predstavniki podjetij in skupnosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja, hkrati pa opredeliti težave, ozka grla ali vprašanja, ki jih je potrebno obravnavati, da bi poklicno izobraževanje in usposabljanje postalo bolj odzivno na izziv rasti krožnega gospodarstva zadevnih lokalnih gospodarstev.

Na podlagi dvoletnih izkušenj v sedmih državah Evropske unije delimo z dokazi podprta politična priporočila, od katerih pričakujemo, da bodo spodbujala kontinuiteto zelenega prehoda v evropskem gospodarstvu in izobraževanju.

Uvod

V tem dokumentu so predstavljena z dokazi podprta politična priporočila oblikovalcem politik, ki zagotavljajo splošno trajnost in prenos modela inovacijskega ekosistema ECO-CENT v druge regije in kontekste.

To je eden od skupaj 5 rezultatov projekta ECO-CENT in prispeva k dvema ključnima vprašanjema, ki ju projekt ECO-CENT obravnava:

- (1) razvoj inovacijske zmogljivosti v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, da bi premostili vrzel med poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem ter povečali odzivnost poklicnega izobraževanja in usposabljanja na potrebe poslovne skupnosti;
- (2) podpiranje lastnikov podjetij, da postanejo podjetniki krožnega gospodarstva, z razvojem in izvajanjem virov za usposabljanje v krožnem gospodarstvu.

Reševanje teh vprašanj v sedmih različnih državah (Bolgarija, Ciper, Nemčija, Grčija, Irska, Portugalska in Slovenija) je zagotovilo odlično priložnost za učenje politik, konzorcij ECO-CENT pa je lahko razvil in izvedel trden okvir primerjalne analize za sintezo učenja politike, ki izhaja iz projekta. Sinteza teh štirih analiz zagotavlja sklop jasnih političnih priporočil za prihodnje zagotavljanje poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter prihodnji razvoj krožnega gospodarstva.

Naslednja priporočila so predstavljena v okviru učne poti v sedmih točkah Evropske unije. Pri razvoju petih rezultatov projekta so se partnerji učili in izboljševali naslednje korake projekta, da bi bolje razumeli potrebe in pričakovanja, hkrati pa zagotovili visokokakovostne in prilagojene odprte vire. Ta učna pot je bila sestavljena iz štirih korakov, ki predstavljajo štiri nacionalne dogodke (forum deležnikov) in so rezultat štirih primerjalnih analiz.

CA1 – primerjalna analiza med partnerskimi državami v zvezi s poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem ter poslovnim sodelovanjem. Izvedena v prvih mesecih projekta, da bi dobili splošen občutek za trenutne razmere v vsaki partnerski državi v zvezi s projektnimi temami.

CA2 – primerjalna analiza med partnerskimi državami, ki je ocenila razumevanje in odprtost okvira dela skunk v vsakem lokalnem okolju in pristop zainteresiranih strani.

CA3 – primerjalna analiza med partnerskimi državami, ki so preučile odziv na usposabljanje strokovnjakov v poklicnem izobraževanju in usposabljanju ter ocenile lokalne zmogljivosti za doseganje ciljev projekta PIU.

CA4 – primerjalna analiza med partnerskimi državami, ki preučuje odnos lastnikov podjetij do učnega načrta za modeliranje krožnega gospodarstva.

Skupaj je bilo vključenih več kot 278 zainteresiranih strani iz sedmih držav partnerstva, ki so v 24 mesecih projekta organizirale 28 dogodkov s ponudniki poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter predstavniki podjetij.

Poklicno izobraževanje in usposabljanje ter poslovno sodelovanje v partnerskih državah

Splošni cilj projekta ECO-CENT je z zagotavljanjem ciljno usmerjenega usposabljanja odgovoriti na potrebe poslovne skupnosti po sprejemanju inovativnih in trajnostnih modelov ter ponudnikov poklicnega izobraževanja in usposabljanja po podpori prehodu v krožno gospodarstvo. Da bi inovacije prišle v ospredje dejavnosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja v posameznih državah, so partnerji projekta ECO-CENT razvili in izvedli zanesljiv okvir primerjalne analize za sintezo političnega učenja, ki izhaja iz projekta. Skupno 49 udeležencev iz poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter podjetij v državah partnerstva je potrdilo ugotovitve posameznih partnerjev glede politik in učnih načrtov, povezanih s temami projekta ECO-CENT v njihovih državah.

Na splošno ima Bolgarija močne tradicije na področju izobraževanja, pri čemer je delež prebivalstva države z višjo sekundarno in po srednješolsko izobrazbo višji od povprečja v EU. Sodelovanje Bolgarov v poklicnem izobraževanju in usposabljanju je nekoliko večje kot v splošnem izobraževanju, družinske tradicije in osebni interesi pa so glavni dejavniki za izbiro poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Vendar sedanje ravni sodelovanja med ponudniki poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter podjetji dopuščajo izboljšave. Poleg tega koncept krožnega gospodarstva še vedno ni znan tako v skupnosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja kot med podjetniki. To so nekateri od glavnih razlogov, zakaj je v Bolgariji malo primerov sinergij med poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem ter podjetji, namenjenimi sprejetju krožnih praks.

Na Cipru obstaja oseba javnega prava, ki poklicno izobraževanje in usposabljanje povezuje s podjetji, katerih cilj je ustvariti predpogoje za načrtovano in sistematično usposabljanje ter razvoj človeškega potenciala Cipra na vseh ravneh in na vseh področjih, da bi zadostili potrebam gospodarstva v okviru socialne in gospodarske politike države. V povezavi z ukrepi ciprske mreže za krožno gospodarstvo ustvarja pogoje za spodbujanje krožnega gospodarstva med poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem ter podjetji.

Dualni sistem poklicnega izobraževanja in usposabljanja v Nemčiji velja za zelo velik po vsem svetu, saj združuje študij teorije v razredih in usposabljanje v resničnem delovnem okolju. V Nemčiji sta za spremljanje vprašanj, povezanih s poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem pristojni dve glavni instituciji; BIBB in BMBF. BMBF je odgovoren za številne ukrepe, povezane z vodenjem sektorja poklicnega izobraževanja in usposabljanja, kot so oblikovanje izobraževalnih vsebin za poklice, priznavanje določb o poklicnem izobraževanju in usposabljanju ter zagotavljanje finančne podpore dvojnemu sistemu s subvencijami za vajence. Prek teh dveh institucij se inovacije v poklicnem izobraževanju in usposabljanju nenehno spodbujajo in obravnavajo, podjetja pa so dejavno vključena v sistem poklicnega izobraževanja in usposabljanja, zato ima Nemčija potencial za nemoten prehod na krožno gospodarstvo, če bodo te institucije še naprej obravnavale izzive, s katerimi se sooča sektor poklicnega izobraževanja in usposabljanja, ter si prizadevale za premostitev vrzeli med poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem ter podjetji.

V Grčiji sinergija med poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem ter podjetji v novem akcijskem načrtu za krožno gospodarstvo ministrstva za okolje in energijo ni predvidena. Novi akcijski načrt podpira prehod na model trajnostnega razvoja z jasnimi cilji in ukrepi za njihovo doseganje. Ni sistematične sinergije med poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem ter podjetji, razen nekaj osamljenih primerov, ki nimajo institucionalnega okvira, temveč so odvisni od osebnih odnosov v lokalnih skupnostih.

Na Irskem je bilo od leta 2016 opravljeno veliko dela med ponudniki poklicnega izobraževanja in usposabljanja in poslovno skupnostjo, da bi ob podpori FÁS do leta 2006 ponovno razvili program vajeništva po vsej državi, nato pa z ustanovitvijo SOLAS in odborov za izobraževanje in usposabljanje. Programi vajeništva so najboljši primer na Irskem, kako je sodelovanje med poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem ter podjetji prispevalo k večji odzivnosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja na potrebe podjetij, saj diplomanti programov vajeništva pridobijo znanja in spretnosti, ki jih potrebujejo za neposreden vstop na trg dela, s čimer se izboljša pripravljenost za zaposlitev. Center Re Discovercover v Dublinu, ki je nacionalni center za krožno gospodarstvo na Irskem, podjetnikom, ki delajo v sektorju krožnega gospodarstva, zagotavlja usposabljanje, mentorstvo in podporo podjetjem.

Na Portugalskem vlada prek evropskih strukturnih in investicijskih skladov zagotavlja finančno podporo programom poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter izvajalcem poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter podjetjem. Na lokalni ravni je občina Lousada že od leta 2007 sprejela strategijo za trajnost, ki temelji na različnih oseh, kot so raziskave, okoljsko izobraževanje, socialna udeležba, infrastruktura, ki si prizadeva za spodbujanje okoljskih praks, navdihuje in podpira alternativne načine za ustvarjanje zavarovanih območij, ustvarjanje zaposlitvenih možnosti in ponovno vzpostavitev povezave lokalnih državljanov s podeželsko krajino. Učinek te pobude je velik, saj je več kot 4.500 prostovoljcev dejavno sodelovalo v okoljskih dejavnostih, ki jih spodbuja mesto, kar posledično spodbuja ozaveščenost o prehodu na zeleno gospodarstvo.

V Sloveniji so v odprtem učnem načrtu obravnavane posebne potrebe poslovnega sektorja (trg dela). Med letoma 2022 in 2026 se bo izvajal načrt za okrepanje in odpornost „Posodobitev srednjega poklicnega in tehničnega izobraževanja, vključno z vajeništvom, prenova visokošolskih učnih načrtov za poklicno izobraževanje in ustvarjanje digitalno podprtih učnih prostorov“ za posodobitev poklicnega in tehničnega izobraževanja na način, ki bo omogočil okrepljene zmogljivosti za digitalni in zeleni prehod, večjo prožnost, odpornost in odzivnost poklicnega izobraževanja in usposabljanja na potrebe gospodarstva in družbe ter lažji prehod z izobraževanja na trg dela.

Ocena okvira Skunkworks v partnerskih državah

Da bi inovacije postavili v ospredje dejavnosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja v vsaki državi, so bili partnerji ECO-CENT pozvani, naj na nacionalni dogodek povabijo izobraževalce in predstavnike podjetij v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, izmenjajo idejo o ekipi za skunk-work, opredelijo, ali so skunk-works ekipa in zakaj, predstavijo kompetence ekipe in razpravljajo o tem, ali je več kompetenc, ki bi jih opredelili kot ključne za te ekipe, ter povabijo udeležence, naj vzdržujejo to ekipo, ki je namenjena podpori lastnikom podjetij in izvajalcem poklicnega izobraževanja in usposabljanja, da postanejo podjetniki v krožnem gospodarstvu z razvojem in izvajanjem virov usposabljanja v krožnem gospodarstvu. Na forumih na evropski ravni je bilo skupaj vključenih 40 udeležencev, ki so se pridružili predstavnikom poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter podjetjem, da bi z organizacijo ekipe za skunkworks razmislili o evropskem prehodu na krožno gospodarstvo.

Pri ocenjevanju poznavanja in možnega izvajanja skupin za delo v naravi se realnost v različnih partnerskih državah razlikuje. Zato je treba sprejeti drugačen tempo in pristop k izvajanju takšne ekipe, ki bo upošteval edinstveno realnost vseh partnerjev. Medtem ko so na Irskem in v Sloveniji udeleženci nekako poznali pojem skunkworks in priznavali njegove prednosti pri zelenem prehodu, udeleženci iz Grčije, Nemčije, Portugalske, Bolgarije in Cipra tega pojma niso poznali, čeprav so hitro prepoznali pozitiven učinek, ki bi ga imela takšna ekipa za spodbujanje inovacij in prehod v krožno gospodarstvo. Večina udeležencev je ugotovila, da to strukturo timov uporabljajo neformalno, imena "skunkworks" pa niso poznali. Kljub poznavanju ali nepoznavanju koncepta so se vsi udeleženci strinjali o koristni plati tovrstnih timov in jih označili za zelo koristne in obetavne, saj omogočajo sodelovanje med predstavniki poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter podjetij, vključujejo pa tudi študente visokošolskih ustanov, kot so predlagali grški udeleženci.

Udeleženci so pri ocenjevanju izvedljivosti takšne ekipe v svojih organizacijah in med njimi predstavili nekatere omejitve. Za nekatere partnerske države (Portugalsko, Slovenijo) so udeleženci predlagali, da ekipe ostanejo majhne, v katere je vključenih nekaj članov, s čimer se omogoči posredovanje MSP, ki so glavna vrsta podjetij v evropskih državah. Za druge partnerske države (Bolgarija, Ciper) je birokracija v nacionalnih organizacijah ovira za izvajanje tako fleksibilne ekipe, zato je treba te notranje postopke premagati, ekipe za skunkworks pa so lahko dejansko dobro izhodišče. Izpostavljene so bile tudi druge ovire, kot so potreba po dodatnem prostoru, dobro pripravljeno in zanesljivo vodstvo, čas in njegova donosnost naložb, natančno usmerjanje in financiranje za motiviranje organizacij, da olajšajo čas, ljudi in prevzamejo tveganje.

Pri zelenem prehodu predstavniki poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter podjetij ne dvomijo o dodani vrednosti te vrste ekip za pospešitev zelenih inovacij, vendar zlasti poslovni sektor zahteva več podpore in spodbud, saj bo zagotavljanje človeškega kapitala in časa neposredno vplivalo na produktivnost organizacij, medtem ko ekipe ves čas ne zagotavljajo uspešne rešitve, tveganje pa lahko vpliva tudi na kapital organizacije.

Zato so se udeleženci ob soočanju s krožnim gospodarstvom in zelenim prehodom na evropski ravni strinjali, da je treba zavezo in spodbudo jemati resno, organizacije pa je treba podpreti, da bi čim manj vplivale na njegovo sedanjo dinamiko in produktivnost.

Co-funded by
the European Union

Udeleženci so lahko predložili tudi dolg seznam kompetenc, potrebnih za člane skupin, in korake za uspešno načrtovanje, organizacijo in izvedbo takšne ekipe.

Izvajanje programa usposabljanja ECO-CENT: Pridobljene izkušnje

Projekt ECO-CENT z oblikovanjem poslovnega modeliranja virov za podjetja krožnega gospodarstva in spodbujanjem okvira za poslovno sodelovanje in sodelovanje na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja v novem inovacijskem ekosistemu za poklicno izobraževanje in usposabljanje predlaga dve pomembni inovaciji, ki bosta neposredno vplivali na zagotavljanje poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Podpora tem novim inovacijam s prilagojenim usposabljanjem mentorjev poklicnega izobraževanja in usposabljanja je praktična in logična. Od mentorjev poklicnega izobraževanja in usposabljanja ni mogoče pričakovati, da bodo bistveno spremenili svoje prevladujoče pristope k usposabljanju brez podpore za usposabljanje na delovnem mestu. V zvezi s tem je bil razvit specializiran program usposabljanja na delovnem mestu za podporo stalnemu strokovnemu razvoju izobraževalcev poklicnega izobraževanja in usposabljanja, da bi zagotovili, da so v celoti zavezani konceptu krožnega gospodarstva in uvajanju inovacij v osrednje poklicno izobraževanje in usposabljanje, da bi se bolje odzvali na potrebe podjetij, in so ustrezno usposobljeni za podporo dejavnostim poslovnih modelov krožnega gospodarstva. Program usposabljanja na delovnem mestu so skupaj razvili FHW, CCIS in SRC in vključuje 35 ur učenja – 21 ur poučevanja v živo, delavnic in razprav ter 14 ur samostojnega učenja.

Tretja primerjalna analiza je bila namenjena preskušanju usposabljanja na delovnem mestu in pridobivanju povratnih informacij udeležencev, da bi ga izboljšali in izvedeli več o njihovih potrebah in pričakovanjih v zvezi s to temo. Usposabljanja se je udeležilo 39 vodij poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter odgovorilo na anketo o oceni usposabljanja in vsebin ECO-CENT.

Odzivi udeležencev programa usposabljanja jasno priznavajo pomen krožnega gospodarstva in potrebo po celovitem usposabljanju na tem področju. Udeleženci upajo, da bodo dosegli izboljšano znanje in razumevanje, razvoj učnih načrtov, ustreznost industrije, razvoj spretnosti, zavedanje in spremembo vedenja ter sodelovanje in mreženje. Poudarili so pomen razširjanja znanja, razvoja praktičnih spretnosti in ozaveščanja učiteljev, učencev in širše javnosti o krožnem gospodarstvu. Udeleženci so poudarili tudi potrebo po sinergiji med različnimi deležniki in pomen priprave bodočih delavcev na zelene spremembe, ki se dogajajo v različnih sektorjih.

Na splošno odzivi odražajo močno zavezanost spodbujanju trajnosti, varstva okolja in prehoda na krožno gospodarstvo.

Namere lastnikov podjetij v učnem načrtu krožnega gospodarstva za poslovno modeliranje

To je bila zadnja od štirih primerjalnih analiz, ki so bile izvedene v času trajanja projekta ECO-CENT. Vsaka od njih je bila ključnega pomena za izpolnjevanje projektnih zavez in doseganje ciljnih skupin projekta - podjetnikov, predstavnikov podjetij, izvajalcev poklicnega izobraževanja in usposabljanja, ponudnikov poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter nosilcev odločanja.

Na teh delavnicah na evropski ravni je sodelovalo 150 udeležencev, ki so se pridružili predstavnikom podjetij, da bi z organizacijo ekipe za skunkworks in preoblikovanjem poslovnih modelov razmišljali o evropskem prehodu na krožno gospodarstvo. Anketo, analizirano v naslednjih poglavjih tega poročila, je izpolnilo 65 udeležencev.

Četrta primerjalna analiza je bila namenjena ocenjevanju in razširjanju rezultatov projekta, zlasti učnega načrta o poslovnih modelih krožnega gospodarstva, pri čemer so sodelovali predstavniki podjetij in podjetniki. Ta trenutek, organiziran v vsaki državi partnerstva, je v nekaterih državah sovpadal z multiplikacijskim dogodkom, na katerem je sodelovalo več interesnih skupin, kot so nosilci odločanja in strokovnjaki za poklicno izobraževanje in usposabljanje. Na koncu so bili nacionalni dogodki ključni za zbiranje povratnih informacij občinstva o rezultatih projekta in razumevanje njihovih sprememb v odnosu do zelenega prehoda v Evropi.

Konzorcij ECO-CENT je ponosen, da je prejel tako pozitivne povratne informacije in predloge za izboljšanje MOOC. Ciljne skupine projektov so prepričane, da je prost dostop do visokokakovostnih vsebin in učnih virov, namenjenih poslovnim modelom krožnega gospodarstva, zelo dobrodošel. Ta naložba v smislu kurikulumu je odgovor na ugotovitve na nacionalni ravni v prvih primerjalnih analizah, ki ta projekt zaključijo z opravljenim poslanstvom: ciljne skupine so poslušale in sodelovale pri vsakem koraku za oblikovanje prilagojene spletne platforme z inovativnimi učnimi viri in vsebinami, ki bodo bralce in izvajalce usmerjale v zeleni prehod.

Priporočila

Na podlagi 24-mesečnih izkušenj s partnerji, ponudniki poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter predstavniki podjetij se je vsak partner in konzorcij naučil nekaj novega, kar je povzel v priporočila, s katerimi pričakuje, da bodo odločevalci upoštevali potrebo po podpori zelenega prehoda v Evropi s pomočjo podjetij in poklicnega izobraževanja in usposabljanja.

Priporočila za izobraževalce poklicnega izobraževanja in usposabljanja

- Poudarjanje lokalnega konteksta in nastajajočih gospodarstev = spodbujanje učiteljev poklicnega izobraževanja in usposabljanja, da svoje programe usposabljanja in učne načrte prilagodijo posebnim potrebam in izzivom svoje lokalne skupnosti in gospodarstev v vzponu. Manjša, lokalno vodena podjetja imajo ključno vlogo pri prehodu na krožno gospodarstvo, učitelji poklicnega izobraževanja in usposabljanja pa lahko to podprejo tako, da se osredotočijo na tržne rešitve in krožne poslovne modele, ki so pomembni za regijo. Z razumevanjem in obravnavanjem edinstvenega okvira lahko učitelji poklicnega izobraževanja in usposabljanja podjetnike in lastnike podjetij bolje opremijo za učinkovito sprejetje krožnih načel.
- Spodbujanje sodelovanja in inovacij = spodbujanje učiteljev v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, da bi olajšali sodelovanje med ponudniki poklicnega izobraževanja in usposabljanja in podjetji ter zagotovili, da se inovacije v poklicnem izobraževanju in usposabljanju nadaljujejo tudi po zaključku projekta. Učitelji bi morali spodbujati okvir za skunk-work, v katerem lahko izvajalci usposabljanja na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja, podjetja in podjetniki sodelujejo in soustvarjajo trajnostne rešitve. Učitelji lahko s spodbujanjem močnega inovacijskega ekosistema za poklicno izobraževanje in usposabljanje pomagajo ohranjati prehod na krožno gospodarstvo in zagotoviti stalen strokovni razvoj na tem področju. Ta sodelovalni pristop lahko privede do novih zamisli, partnerstev in skupnega znanja, ki dolgoročno krepijo ekosistem krožnega gospodarstva.
- Povezati študente s podjetji in organizacijami krožnega gospodarstva. To bi lahko vključevalo organiziranje študentov, da obišejo podjetja v krožnem gospodarstvu, zaposlene v senci ali se udeležijo pripravništva.
- → Naj učenci sami predlagajo ideje in prakse v sistemih krožnega gospodarstva - tiste, ki so blizu njihovem načinu razmišljanja, njihovim prednostnim nalogam in njihovi generaciji! Podprite razvoj novih podjetij s področja krožnega gospodarstva. Tutorji lahko učence povežejo s podjetniki, ki razvijajo nova podjetja krožnega gospodarstva, ali pa učencem pomagajo razviti njihova lastna podjetja krožnega gospodarstva.
- Oblikujte sinergije z lokalnimi industrijami in podjetji, ki so že sprejela prakse krožnega gospodarstva, ter učencem poklicnega izobraževanja in usposabljanja omogočite priložnosti za učenje na delovnem mestu in praktične izkušnje z uporabo dejanskih projektov krožnega gospodarstva.
- Pri seznanjanju lastnikov podjetij s poslovnimi modeli v krožnem gospodarstvu je potrebno začeti z osnovami. Čeprav se o tem vse bolj razpravlja, je treba pojasniti stebre in koncepte, kot so ekipe skunkworks, ki so novost.
- Biti na voljo kot inštruktor in svetovalec ter predlagati lastnikom podjetij ponudbe za usposabljanje in ukrepanje, saj potrebujejo koncepte in tudi podporo pri prehodu.

Vključevanje zelenih, trajnostnih prizadevanj, krožnega gospodarstva, ničelne neto vrednosti in drugih zelenih načel v vsakodnevno poučevanje in usposabljanje; NE le kot samostojno temo, o kateri se razpravlja.

Priporočila za lastnike podjetij

- Sprejemanje krožnih poslovnih modelov in načel = Lastniki podjetij bi morali dejavno sprejemati krožne poslovne modele in načela, da bi vzpostavili ali preoblikovali svoje poslovne prakse. Opustiti bi morali tradicionalni linearni pristop "vzemi, izdelaj in odloži" ter sprejeti bolj trajnostne prakse, ki dajejo prednost učinkoviti rabi virov, zmanjševanju odpadkov in podaljševanju življenjskega cikla izdelkov. Z vključevanjem načel krožnega gospodarstva v svoje dejavnosti lahko lastniki podjetij ne le prispevajo k ohranjanju dragocenih naravnih virov za prihodnje generacije, temveč tudi izkoristijo nove tržne priložnosti in okrepijo svojo dolgoročno trajnost.
- Sodelovanje v partnerstvih za sodelovanje s ponudniki poklicnega izobraževanja in usposabljanja = lastniki podjetij bi morali dejavno sodelovati v sodelovalnih partnerstvih s ponudniki poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Z ustvarjanjem lokalnih sinergij s ponudniki poklicnega izobraževanja in usposabljanja lahko podjetja izkoristijo strokovno znanje in vire za usposabljanje, ki jim lahko pomagajo pri uspešnem prehodu na krožne poslovne modele. To partnerstvo bo olajšalo izmenjavo znanja, spodbujalo inovacije in zagotovilo, da bodo podjetja deležna potrebne podpore in usposabljanja za učinkovito izvajanje praks krožnega gospodarstva. Poleg tega bo trajno sodelovanje s ponudniki poklicnega izobraževanja in usposabljanja podjetjem omogočilo, da bodo ostala posodobljena z najnovejšimi dosežki in najboljšimi praksami na področju krožnega gospodarstva, kar bo povečalo njihovo konkurenčnost in odpornost.
- Razviti skunk-work ekipe s pomočjo virov projekta ECO-CENT.
- Opredeliti priložnosti za učenje/usposabljanje, kot je projekt ECO-CENT, ter dejavno sodelovati v tečajih poklicnega izobraževanja in usposabljanja v zvezi s krožnim gospodarstvom in izvajanjem poslovnih modelov krožnega gospodarstva.
- Lastniki podjetij, ki že izvajajo poslovne modele krožnega gospodarstva, bi morali sodelovati pri izmenjavi znanja in izkušenj z drugimi podjetji, ki želijo prehod na krožno gospodarstvo, vendar so manj izkušeni. To je mogoče olajšati s tečaji poklicnega izobraževanja in usposabljanja.
- Potrošniki in zaposleni prihodnosti (milenijci in generacija Z) so navdušeni nad trajnostjo, zato je pomembno, da podjetja v vseh sektorjih sprejmejo načela CE, če želijo iti v korak s časom ter pritegniti potrošnike in bodoče zaposlene. Svetujemo vam, da se vključite v nekatere dejavnosti mreženja s podjetji CE, da bi se seznanili z izzivi, pastmi in koristmi, ki so jih izkusili.
- Razjasnite mite o prehodu v krožno gospodarstvo in razbijte svoja prepričanja, ki preprečujejo te spremembe.
- Uporabite vse svoje mreže in vse svoje deležnike za spodbujanje zelenih gospodarstev.
- Ne osredotočajte se samo na monetarni vidik praks krožnega gospodarstva, temveč se osredotočite na vse druge koristi, ki jih prinaša zelena – večja vključenost deležnikov, boljši odnosi med skupnostmi, višje tržne vrednosti,...

Priporočila za oblikovalce politik na nacionalni ravni

Grčija

- Spodbujanje vključujočih okvirov politike za krožno gospodarstvo = oblikovalci politik bi se morali osredotočiti na ustvarjanje in izvajanje vključujočih okvirov politike, ki v prehod na krožno gospodarstvo dejavno vključujejo manjša, lokalno vodena podjetja in podjetja iz gospodarstev v vzponu. Priznavanje prispevkov in izzivov, s katerimi se soočajo ta podjetja, je bistveno za zagotovitev njihove dejavne udeležbe. Politike bi morale zagotavljati ciljno usmerjeno podporo, spodbude in vire za pomoč tem podjetjem pri sprejemanju krožnih poslovnih modelov in načel.
- Podpora poklicnemu izobraževanju in usposabljanju ter sodelovanju v poklicnem izobraževanju in usposabljanju za oblikovalce politik za prehod na krožno gospodarstvo bi morala dati prednost in podpirati sodelovanje med ponudniki poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter podjetji. Oblikovalci politik lahko s krepitevijo sinergij med institucijami poklicnega izobraževanja in usposabljanja in lokalnimi podjetji izboljšajo zagotavljanje poklicnega izobraževanja in usposabljanja, da bi se bolje odzivali na potrebe poslovne skupnosti. To sodelovanje bi moralo trajati dlje od trajanja projekta ECO-CENT, da se zagotovi dolgoročno ohranjanje inovacij v poklicnem izobraževanju in usposabljanju. Zagotavljanje finančnih spodbud in virov za programe usposabljanja na delovnem mestu in stalen strokovni razvoj za izvajalce poklicnega izobraževanja in usposabljanja bo dodatno okrepilo podporo prehodu na krožno gospodarstvo ter olajšalo sprejetje krožnih poslovnih modelov in praks v različnih sektorjih gospodarstva.

Nemčija

- Podpora raziskavam in inovacijam ter oblikovanje programov in predpisov za spodbujanje podjetij k sprejemanju praks krožnega gospodarstva.

Ciper

- Vključevanje krožnega gospodarstva na Cipru z zagotavljanjem priložnosti za učenje/usposabljanje tako skupnosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja kot poslovni skupnosti. To je mogoče doseči z osrednjo platformo, kjer se zbirajo viri in napovejo možnosti za usposabljanja/seminarje/delavnice.
- Lastnikom podjetij zagotoviti spodbude/financiranje za izvajanje poslovnih modelov krožnega gospodarstva.
- Začeti javne kampanje ozaveščanja o krožnem gospodarstvu med državljani in podjetji.

Bolgarija

- Koristno bi bilo, če bi nacionalni organi razvili dodatne priložnosti za sodelovanje med ponudniki izobraževanja in usposabljanja, podjetji, nevladnimi organizacijami in javnimi organi na lokalni ravni.

Irska

- Videli smo, da se poklicno izobraževanje in usposabljanje ter poslovni sektorji zanimajo za prakse in načela CE, vendar sta potrebna podpora in financiranje, da bi zagotovili široko sprejetje CE v gospodarstvu.
- Model skunkworks je učinkovit pri združevanju ljudi iz poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter podjetij, da bi posodobili obstoječe programe z moduli CE in preizkusili, kako bi lahko ti programi bolje ustrezali potrebam podjetij. To bi lahko prilagodili širšemu nacionalnemu pilotnemu programu, da bi preverili njegovo učinkovitost, zlasti v sektorjih, kot je kmetijstvo, ki povzroča veliko nacionalnih emisij toplogrednih plinov.

Portugalska

- Ustvariti prednosti za ponudnike poklicnega izobraževanja in usposabljanja in lastnike podjetij, ki sodelujejo in/ali sledijo vzorcu prehoda na krožno gospodarstvo (npr. nagrade, značka, ugodnosti itd.).

Slovenija

- Centrom za poklicno izobraževanje in usposabljanje/šolam in podjetjem zagotoviti več spodbud in priložnosti za sodelovanje pri zelenih temah – z zagotavljanjem (delnih) možnosti financiranja sodelovanja med izobraževalno sfero in poslovnim okoljem.
- Spodbujanje inovacij na vseh ravneh in zagotavljanje sistemske podpore v smislu zmogljivosti za sodelovanje, financiranja, informacijske ravni, pomoči podjetjem in izobraževalnim centrom pri iskanju sinergij itd.

Priporočila za oblikovalce politik na evropski ravni

- Spodbujanje vključenosti in raznolikosti v strategijah krožnega gospodarstva = oblikovalci politik bi morali spodbujati in prednostno obravnavati vključenost in raznolikost v strategijah krožnega gospodarstva na evropski ravni. To vključuje priznavanje znatnih prispevkov manjših, lokalno vodenih podjetij in posebnih potreb gospodarstev v vzponu pri prehodu na krožno gospodarstvo. Prevladujoči poslovni modeli, ki sledijo tradicionalnemu pristopu „vzemi, izdelaj in odloži“, prevladujejo številni viri usposabljanja za podjetništvo in razvoj podjetij. Da bi to odpravili, bi morali oblikovalci politik razviti ciljno usmerjene politike in pobude, ki podpirajo manjša podjetja in jim omogočajo, da sprejmejo krožne poslovne modele.
- Spodbujanje izmenjave znanja in sodelovanja = oblikovalci politik bi morali olajšati izmenjavo znanja in sodelovanje med ponudniki poklicnega izobraževanja in usposabljanja, podjetji in podjetniki na evropski ravni. Projekt ECO-CENT poudarja pomen lokalnih sinergij med ponudniki poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter podjetji za spodbujanje inovacij v poklicnem izobraževanju in usposabljanju ter podporo prehodu krožnega gospodarstva. Oblikovalci politik imajo lahko ključno vlogo pri krepitvi takšnega sodelovanja, tako da zagotovijo finančna sredstva in vire za čezmejno sodelovanje ter vzpostavijo platforme za izmenjavo najboljših praks. Evropska unija lahko z olajšanjem prenosa uspešnih modelov in politik krožnega gospodarstva med regijami in konteksti spodbuja široko sprejemanje načel krožnega poslovanja ter zagotovi enotnejši in učinkovitejši pristop k doseganju krožnega gospodarstva na evropski ravni.

- Vzpostaviti okvir kompetenc za krožno gospodarstvo, v katerem bodo opisana posebna znanja, spretnosti in stališča, ki so potrebne za spodbujanje načel krožnega gospodarstva v različnih sektorjih.
- Zagotoviti spodbude/financiranje akademskih krogov in poslovne skupnosti, da bi jih spodbudili k oblikovanju skupnih pobud za raziskave, razvoj in inovacije na področju praks krožnega gospodarstva.
- Poklicno izobraževanje in usposabljanje je treba široko spodbujati kot sektor, v katerem se lahko podjetja naučijo izvajati prakse CE, za lastno gospodarsko korist, pa tudi za podporo okolju prijaznejšemu evropskemu gospodarstvu.
- Oblikovati in zagotoviti razpise za financiranje, ki zahtevajo sodelovanje med izvajalci usposabljanja v poklicnem izobraževanju in usposabljanju ter lastniki podjetij v okviru prehoda na krožno gospodarstvo.
- Centrom za poklicno izobraževanje in usposabljanje/šolam in podjetjem zagotoviti več spodbud in priložnosti za sodelovanje pri zelenih temah – z zagotavljanjem (delnih) možnosti financiranja sodelovanja med izobraževalno sfero in poslovnim okoljem.

Reference & Nadaljnje branje

- ADENE. (2021). Projekt Watter Skills Project. Pridobljeno s strani <https://watterskills.eu/>
- Associação Nacional de Municípios. (2022). Empreendedorismo Verde – Smart Cities E Economia Circular. Pridobljeno s strani <https://www.cm-maia.pt/juventude/noticia/empreendedorismo-verde-smart-cities-e-economia-circular>
- BLC3. (2016). Podpora in usmerjanje nastanka idej za njeno industrializacijo in vstop na trg. Pridobljeno s strani <http://blc3.pt/projects.php>
- Bundesinstitut für Berufsbildung. (2022). Wettbewerbsthema: „Nachhaltigkeit und Digitalisierung in der Aus- und Weiterbildung: Neue Konzepte und Umsetzungen“. Pridobljeno s strani <https://www.bibb.de/de/155898.php>
- Poslovanje v Skupnosti na Irskem (BITC). (2022). S kom sodelujemo: Izobraževalni sektor. Pridobljeno s strani <https://www.bitc.ie/about-us/who-we-work-with/>
- Cedefop, 2021. Poklicno izobraževanje in usposabljanje na Portugalskem: Kratek opis. Pridobljeno s strani <https://www.cedefop.europa.eu/en/publications/4191#group-downloads>
- Center RS za poklicno izobraževanje in usposabljanje (Inštitut RS za poklicno izobraževanje in usposabljanje). (2022). Prednosti nacionalne poklicne kvalifikacije. Pridobljeno iz: <https://npk.si/en/for-companies/nvq-advantages/>
- Krožni Berlin. (2022). Preoblikovanje Berlina v krožno mesto. Pridobljeno s strani <https://circular.berlin/>
- Krožna sprememba. (2022). Krožna sprememba. Pridobljeno iz: <https://www.circularchange.com/>
- Pobuda za krožno gospodarstvo. (2021). Časovni načrt za krožno gospodarstvo za Nemčijo. Pridobljeno s strani <https://www.circular-economy-initiative.de/circular-economy-roadmap-for-germany>
- Cirplus. (2022). Recyclete Kunststoffe Online Beschaffen. Pridobljeno s strani <https://www.cirplus.com/de>
- Obveščanje državljanov. (2022). Podpora podjetjem, ki gredo zeleno. Pridobljeno s strani https://www.citizensinformation.ie/en/employment/types_of_employment/self_employment/supports_for_businesses_going_green.html
- STRANKA. (2020). Poročilo o stanju v zvezi z nemškim zaprtim gospodarstvom 2020. Pridobljeno s strani <https://www.prognos.com/en/project/status-report-germanys-closed-loop-economy-2020>
- COCO-COLA HBC. (2022). Politika trajnostnega razvoja in socialnega vpliva Coca-Cola. Pridobljeno s strani <https://bg.coca-colahellenic.com/en/media/news/sustainability/2020/the-coca-cola-system-in-bulgaria-recycles-96--of-waste-generated>
- CIPRSKA MREŽA KROŽNEGA GOSPODARSTVA. (2022). Ciprska mreža krožnega gospodarstva. Pridobljeno s strani <https://cypruscircular.org.cy/>
- CIPRSKA MREŽA KROŽNEGA GOSPODARSTVA. (2022). Ciprska mreža krožnega gospodarstva. Pridobljeno iz: <https://cypruscircular.org.cy/>

CIPRSKI PROFIL DRŽAVE. Za SCP/RAC ga je pripravilo krožno gospodarstvo Portugalska. (2020). Pridobljeno iz: https://switchmed.eu/wp-content/uploads/2021/02/Country-Profile-Cyprus_final.pdf

CIPRSKA ZVEZA DELODAJALCEV IN INDUSTRIALCEV. (2022). Projekt Business4Climate EU. Pridobljeno iz: <https://www.oeb.org.cy/en/drasis/business4climate/>

Direção-Geral do Território. (2022). Apoiar e capacitar os municípios e kot suas comunidades na transição para uma economia krožno. Pridobljeno s strani <https://cidadescirculares.dgterritorio.gov.pt/>

EAA. Pregled nacionalnih programov za preprečevanje nastajanja odpadkov v Evropi. Pridobljeno s strani <https://www.eea.europa.eu/themes/waste/waste-prevention/countries/bulgaria-waste-prevention-country-profile-2021.pdf>

ECO PARTNERJI BOLGARIJA OGLAS. (2020). Inicijativa eko šole. Pridobljeno s strani <https://ecopartners.bg/en/we-launch-eco-school-campaign/>

ECOFAR. (2018–2020). Pomen podjetniških spretnosti za ekološko kmetovanje – Ecofar. Pridobljeno s strani <https://ecofarm-manager.eu/>

EduZWaCE. (2021). Projekt EduZWaCE. Pridobljeno s strani <https://www.eduzwace.eu/index.php/home>

EIT Climate-SZI. (2022). EIT Climate-KIC in Vlada Republike Slovenije. Pridobljeno iz: <https://www.climate-kic.org/circularslovenia/>

Ember. (2021). Evropski pregled električne energije: H1–2021 Pridobljeno na <https://ember-climate.org/insights/research/european-electricity-review-h1-2021/>

Evropska komisija. (2019c). Pregled izvajanja okoljske politike EU za leto 2019. Poročilo o državi – GRČIJA. Pridobljeno s strani http://ec.europa.eu/environment/eir/pdf/report_el_en.pdf

EUROSTAT. (2018). Nastajanje odpadkov. Pridobljeno s strani https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Waste_statistics

Eurostat. (2021). Emisije toplogrednih plinov na prebivalca. Pridobljeno s strani https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/t2020_rd300/default/bar?lang=en

EUROSTAT. (2022). Stopnja recikliranja komunalnih odpadkov. Pridobljeno s strani https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_11_60/default/table

EUROSTAT. (2022). Stopnja recikliranja komunalnih odpadkov. Pridobljeno iz: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_11_60/default/table

EUROSTAT. (2022). Stopnje recikliranja odpadne embalaže. Pridobljeno s strani <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ten00063/default/table>

EUROSTAT. (2022). Stopnje recikliranja odpadne embalaže. Pridobljeno iz: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ten00063/default/table>

EUROSTAT. (2022). Statistika odpadkov. Pridobljeno iz: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Waste_statistics

Fundação Francisco Manuel dos Santos. (2022). PORDATA. Pridobljeno s strani <https://www.pordata.pt/>

HALCOR. (2019). Okolje. Pridobljeno s strani <https://halcor.com/sustainability/environment/>

Hensen-Reifgens, Kristina in Hippach-Schneider, Ute. (2015). Inovacije v poklicnem izobraževanju in usposabljanju v Nemčiji. Cedefopovo omrežje ReferNet. Pridobljeno s strani https://www.refernet.de/dokumente/pdf/Artikel_DE_Innovation_in_VET.pdf

Ciprski organ za razvoj človeških virov (HRDA) 2022. Pridobljeno iz: <https://bit.ly/3OBTLzy>

INVALOR. (2021). Raziskovalna infrastruktura za valorizacijo odpadkov in trajnostno upravljanje virov. Pridobljeno s strani <https://www.invalor.org/>

Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije (Javna štipendija, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije). (2022). Praktično usposabljanje z delom. Pridobljeno iz: <https://www.srips-rs.si/en/practical-training-work>

Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije (Javna štipendija, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije). (2022). Kompetenčni centri za razvoj človeških virov. Pridobljeno iz: <https://www.srips-rs.si/en/human-resource-development/competence-centers-human-resources-development>

Odbor za izobraževanje in usposabljanje Kerry (ETB). (2022). Sodelovanje s partnerji, drugimi ponudniki in drugimi organi za podeljevanje nagrad. Pridobljeno s strani <https://www.kerryetb.ie/further-education-training/quality-assurance/collaboration-with-partners-other-providers-and-other-awarding-bodies/>

KPMG. (2022). Krožno gospodarstvo. Pridobljeno s strani <https://home.kpmg/ie/en/home/insights/2022/03/circular-economy-sustainable-futures.html>

LIPOR. (2022). Economia Circular na Gestão de Resíduos. Pridobljeno s strani <https://www.lipor.pt/pt/academia-online/curso/economia-circular-na-gestao-de-residuos/>

Lokalni urad za podjetja. (2022). Kaj je zeleno za mikro Pridobljeno s strani <https://www.localenterprise.ie/Green/What-is-Green-for-Micro/What-is-Green-For-Micro.html>

Lokalni urad za podjetja. (2022). Kaj je zeleno za mikro Pridobljeno s strani <https://www.localenterprise.ie/Green/What-is-Green-for-Micro/What-is-Green-For-Micro.html>

OEB. (2022). Evropski projekt „Business4Climate“ v zvezi z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov v podjetjih. Pridobljeno s strani <https://www.oeb.org.cy/en/drasis/business4climate/>

OPIC. (2016–2020). Podpora pilotnim primerom in predstavitvenim pobudam za učinkovito rabo virov. Pridobljeno s strani <https://opic.bg/procedure/bg16rfop002-3004-podkrepa-za-pilotni-i-demonstratsionni-initsiativi-za-efektivno-izpolzване-na-resursite>

Portugalska agencija za okolje in gospodarske dejavnosti. (2022). Uravnoveženost dejavnosti in rezultatov iz nacionalnega načrta za krožno gospodarstvo (2018–2020). Pridobljeno s strani <https://www.dgae.gov.pt/servicos/sustentabilidade-empresarial/economia-circular.aspx>

Dragocena plastična organizacija. Vir: <https://preciousplastic.com/>

Dragocena plastika. (2022). Naj bo dragocena: Začnite posel iz plastičnih odpadkov! Pridobljeno s strani <https://preciousplastic.com/>

PwC. (2017–2022). PwC. Pridobljeno s strani <https://www.pwc.de/en/about-us.html>

Reframe. (2021). Projekt REFRAME. Pridobljeno s strani <https://reframe-project.eu/>

República Portuguesa. (2022). eco.nomia. Pridobljeno s strani <https://eco.nomia.pt/>

Program čezmejnega sodelovanja med Romunijo in Bolgarijo. (2007–2013). Eko-izobraževanje za zdravo okolje. Pridobljeno s strani <https://ecoeducation.eu/en>

Serena/MitEffekt. (2018). Projekt Serena. Pridobljeno s strani <https://serena.thegoodevil.com/projekt/eng/>

Skillnet Irska. (2022). Vaš posel je naš posel. Pridobljeno s strani <https://www.skillnetireland.ie/about/>

SRIP – KROŽNO GOSPODARSTVO. (2022). Povezovanje ključnih deležnikov za prehod na krožno gospodarstvo. Pridobljeno iz: <https://srip-circular-economy.eu/srip-circular-economy/about-us/>

Socialna zadruga Staramaki. (2019). Staramaki. Pridobljeno s strani <https://www.staramaki.gr/en>

SURS – Statistični urad Republike Slovenije. (2021). Eksperimentalni statistični podatki: Kazalniki krožnega gospodarstva, Slovenija, 2016–2019. Pridobljeno iz: <https://www.stat.si/StatWeb/en/news/Index/9406>

Zamenjaj Med. (2020). Ciprski profil države. Pridobljeno s strani https://switchmed.eu/wp-content/uploads/2021/02/Country-Profile-Cyprus_final.pdf

Organizacija Tesura Ciper: <https://www.facebook.com/tesuracyprus/>

Tesura Ciper. (2022). Facebook stran Pridobljeno s <https://www.facebook.com/tesuracyprus/>

Nacionalni projekt Tiganokinisi: <http://www.tiganokinisi.eu/>

Tiganokinisi. (2022). Tiganokinisi. Pridobljeno s strani <http://www.tiganokinisi.eu/>

TITANOV CEMENT. (2022). Krožno gospodarstvo. Pridobljeno s strani <https://www.titan.gr/en/sustainability/environment/circular-economy>

UMANOTERA. (2022). Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj. Pridobljeno iz: <https://www.umanotera.org/english/>

Univerza na Cipru.(2022).Center za poklicno usposabljanje FOSS.HRDA subvencioniranih programov usposabljanja. Pridobljeno iz: <https://www.pvtechnology.ucy.ac.cy/Vocational%20Training.html>

WaysTUP! (2020). WaysTUP!.Projekt. Pridobljeno s strani <https://waystup.eu/>

OEE0 Irska. (2022). Zaprite študije primerov E-Loop. Pridobljeno s strani <https://www.weeeireland.ie/our-story/close-the-loop-case-studies/>

OEE0 Irska. (2022). Kaj je krožno gospodarstvo? Zaprite E-Loop. Pridobljeno s strani <https://www.weeeireland.ie/our-story/close-the-weeeloop-new/>

OEE0 Irska. (2022). Kaj je OEE0 Irska? Pridobljeno iz: <https://www.weeeireland.ie/our-story/>

Co-funded by
the European Union

Δοτταρίδη δ. (2020). „Spremenimo se, da je za vas značilno, da je za vas značilno, da je „sprememba:“υκλικ] ηικονομία & δικρ-κς Επιδεις: Δνδδειδη Εμποδδν, ηαλ-ης δρακτικδς και και δροτίσεις για την ανάπτυξη της της κυκλικς δικονομίας „. Ερευνητική δείμενα ηηΕ ηηΕΚΕ 13/2020. Ηθηνα: ΗΑ -SHREENEE

Нанһрра-η-ηοη/ηредай-кавстн/ηредай-кавстн/-а/-а. (2021). Najbolj zelena bolgarska podjetja. Pridobljeno s strani <https://green.b2bmedia.bg/winners/2021>

Agare gagav-sl. (2022). Ekoturizem se ukvarja z izobraževanjem mladih o okolju. Pridobljeno s strani <https://smokinya.com/2022/06/ecotourism-ventures-for-youth-environmental-education-youth-exchange/>

ECO CENT

eco-cent.eu

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΑΙΓΑΙΟΥ

Bulgarian-Romanian Chamber
of Commerce and Industry

Gospodarska
zbornica
Slovenije

Chamber of Commerce
and Industry of Slovenia

Co-funded by
the European Union